

anvisningarna till enkäten förtydligades därför att frågan gällde inriktningen för det nationella tillsynsprojekt som planeras till 2021.

Resultatet visar att det finns ett stort intresse för *tillsyn av hemelektronik* och *biocidbehandlade varor*, och därefter i fallande ordning *tillsyn av växtskyddsmedel i butik*, *tillsyn av försäljning av kemiska produkter i butik* samt *tillsyn av biocidprodukter i butik* (se bild 1).

Vilken inriktning önskar ni att Kemikalieinspektionens nationella tillsynsprojekt ska ha framöver?

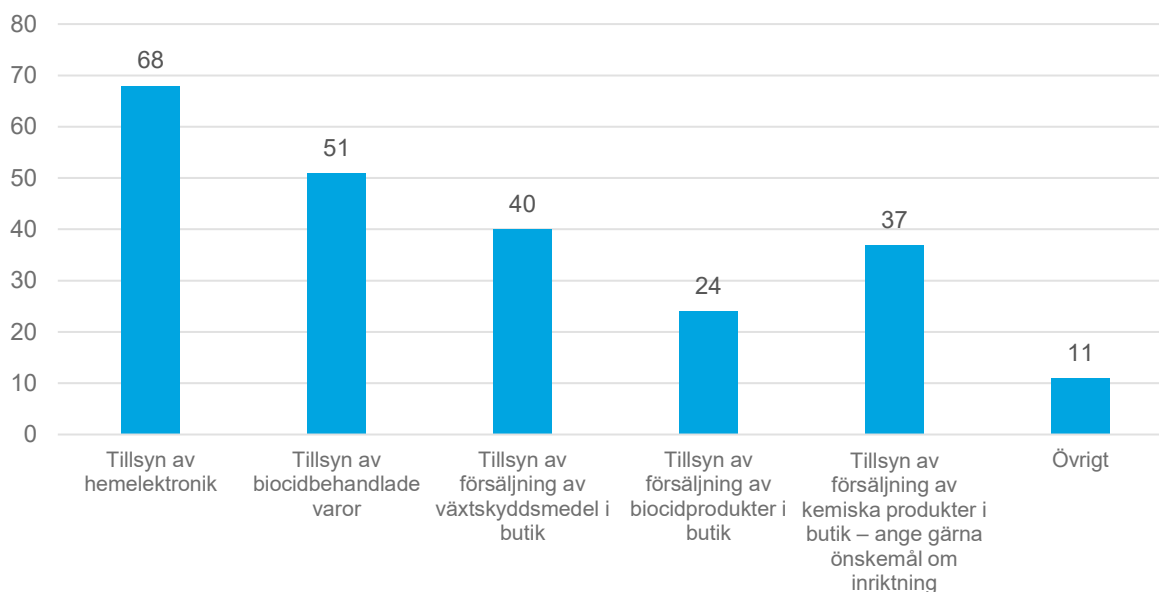

Bild 1. Utdrag ur resultatet av enkäten som skickades ut till kommuner och länsstyrelser i januari 2018. Staplarna representerar antalet svar per alternativ.

4.1.1 Nationella samverkansprojekt under perioden 2019–2021

Tillsyn av varor i detaljhandeln 2019

Under 2019 kommer Kemikalieinspektionen genomföra ett samverkansprojekt tillsammans med kommunerna på temat information om farliga ämnen i varor. Vid våra tidigare inspektioner med fokus på information om ämnen på kandidatförteckningen i varor och märkning av biocidbehandlade varor har vi sett stora brister i hur en del företag hanterar dessa frågor. Det är ett problem att konsumenter inte får den information om farliga ämnen i varor som de har rätt till eftersom de då inte kan göra medvetna val angående vilka varor de köper. Syftet med projektet är att göra en omfattande kontroll av den svenska marknaden och samtidigt möjliggöra för små kommuner med begränsade resurser att bedriva tillsyn inom detta område. Enligt resultatet från vår enkät finns det också ett stort intresse för tillsyn av biocidbehandlade varor. Projektet är en del av ett EU-projekt om biocidbehandlade varor och kommunernas och Kemikalieinspektionens inspektioner kommer att rapporteras in som en del av detta.

Tillsyn av bekämpningsmedel i detaljhandeln 2021

Under år 2021 kommer Kemikalieinspektionen bedriva ett nationellt samverkansprojekt med avseende på bekämpningsmedel i detaljhandeln. Projektet kommer troligtvis att fokusera på att kontrollera om produkterna är godkända, märkning, utbildningsbevis samt distributörernas informationsplikt m.m.

4.1.2 Övriga samverkansprojekt under perioden 2019–2021

Förutom de samverkansprojekt som Kemikalieinspektionen själv driver deltar vi även i samverkansprojekt som andra centrala myndigheter håller i. Ett exempel är det projekt om tillsyn av växtskyddsmedelsanvändningen på golfbanor som drivs av Naturvårdsverket och som Jordbruksverket och Kemikalieinspektionen deltar i 2018–2019.

4.2 Seminarier

Sedan 2014 har Kemikalieinspektionen bedrivit utbildningar för yrkesverksamma inspektörer på kommuner och länsstyrelser i form av återkommande seminarier.

Seminarieriet ”Tillsyn av kemiska produkter, bekämpningsmedel och varor i detaljhandeln” är en tvådagars grundutbildning som hittills har varit mycket uppskattad och vi planerar att även fortsättningsvis erbjuda ett (1) utbildningstillfälle varje år för nya inspektörer och handläggare som arbetar med kemikalietillsyn.

Förutom grundutbildningen har det ungefär en gång per år ordnats seminarier tillfällen som fokuserat på olika tillsynsområden där man bedömt att det finns behov av vägledning – så kallade fördjupningsseminarier. Detta planerar vi att fortsätta med även under perioden 2019–2021, se nedan för detaljer. De kommande fördjupningsseminarierna kommer vara endagsutbildningar eftersom enkätsvaren visar en tydlig önskan om det, se bild 2.

Välj det förslag som passar er bäst beträffande de fysiska mötena

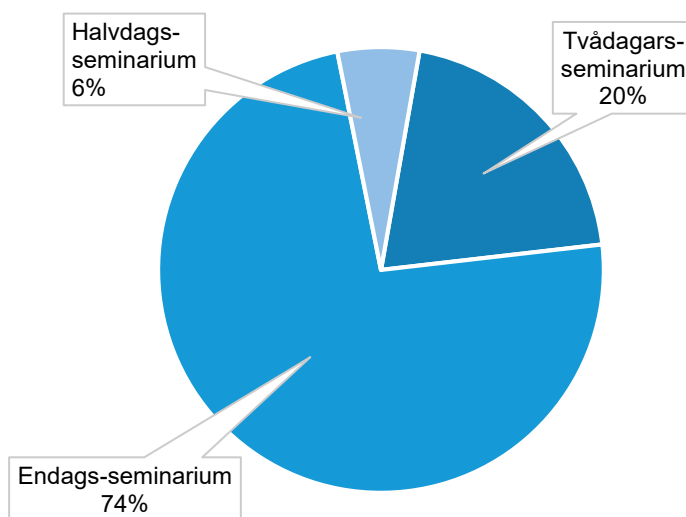
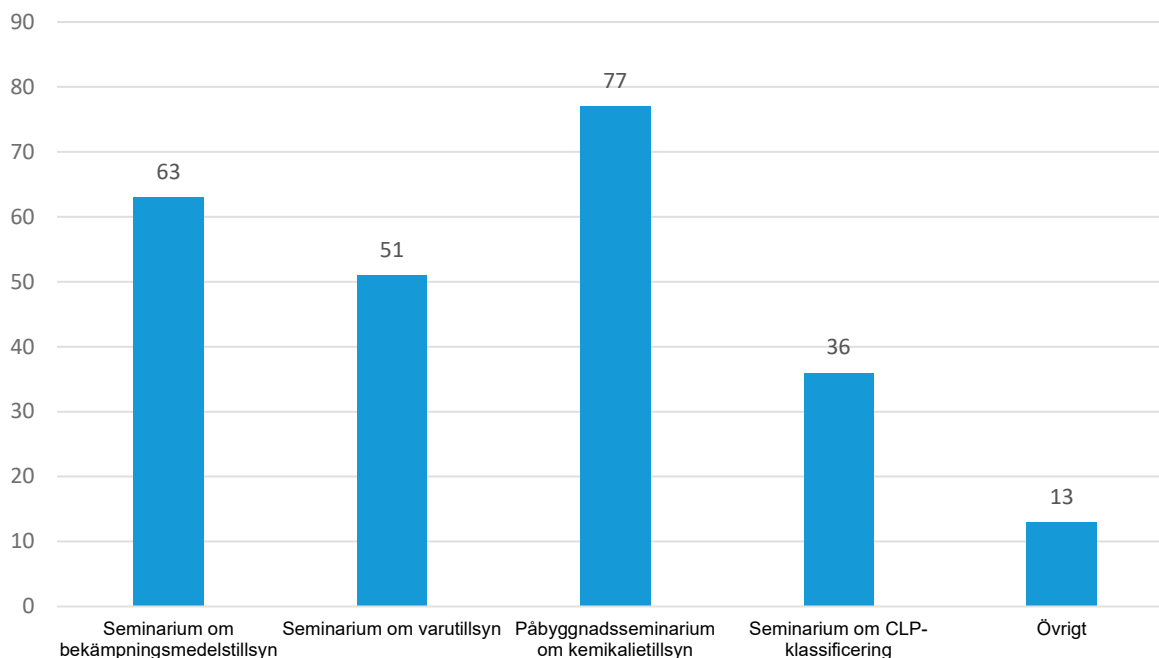

Bild 2: Utdrag ur resultatet av enkäten som skickades ut till kommuner och länsstyrelser i januari 2018.

För att ta reda på inom vilka områden som kommuner och länsstyrelser upplever störst behov av utbildningsseminarier fick de möjlighet att välja mellan fyra olika områden i den enkät som skickades ut, se bild 3.

Vilka områden tycker ni är mest angelägna att det erbjuds utbildningsseminarier om?

Bild 3. Utdrag ur resultatet av enkäten som skickades ut till kommuner och länsstyrelser i januari 2018. Staplarna representerar antalet svar per alternativ.

Enkätsvaren visar att det finns ett stort intresse för och behov av vägledning om kemikalietillsyn. För att möta detta behov genomför vi redan under hösten 2018 ett fördjupningsseminarium om märkning och förpackningsregler av kemiska produkter i detaljhandeln. Planen är att sedan upprepa detta seminarium under 2021.

Under hösten 2019 ordnas ett endagsseminarium om tillsyn enligt Reach-förordningen hos nedströmsanvändare, i samverkan med Naturvårdsverket. Att det finns ett intresse för detta har på olika sätt framkommit i resultatet från enkäten. Dagen kommer även att bygga på den information och de erfarenheter som framkom i det nationella tillsynsprojekt om tillsyn enligt Reach-förordningen som genomfördes 2012/2013.

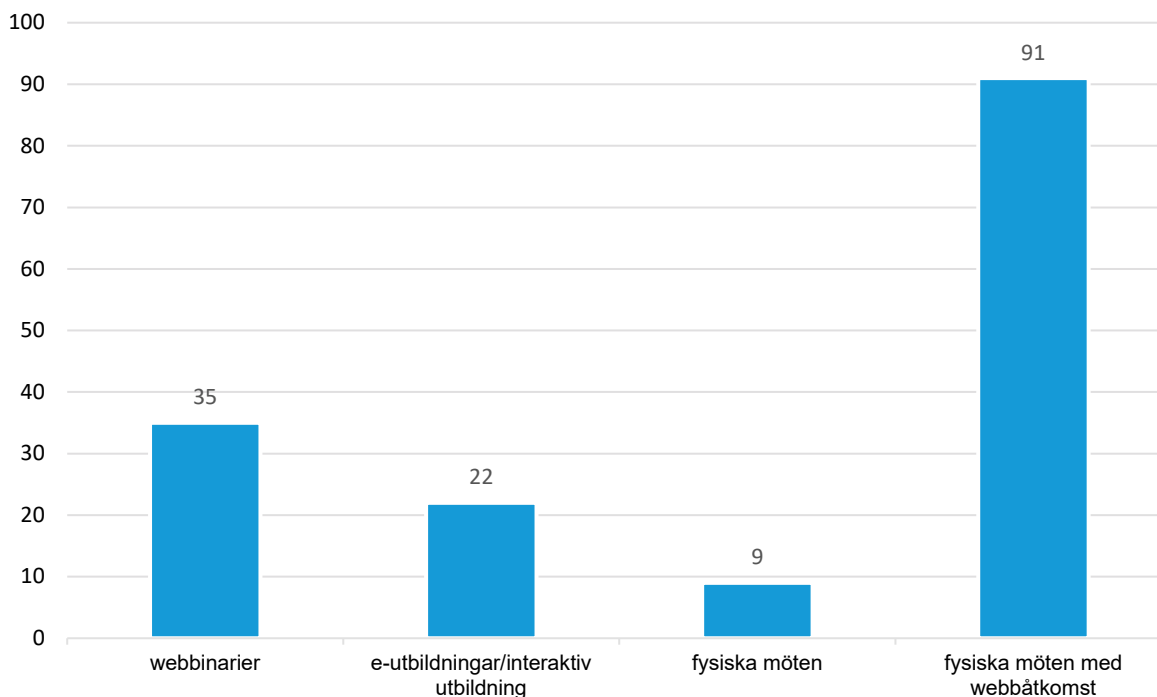
Vi har inte planerat in något fördjupningsseminarium med fokus på varor under perioden, eftersom vi hoppas att behovet av vägledning om varutillsyn kan tillfredsställas under det nationella tillsynsprojektet om information om farliga ämnen i varor som vi genomför under våren 2019.

År 2020 kommer Kemikalieinspektionen att genomföra ett fördjupningsseminarium med avseende på en ny Kontrollförordning (2017:625) som reglerar tillsynsmyndigheternas kontroll i livsmedelskedjan vilket inkluderar växtskyddsmedel m.m. Den nya förordningen träder i kraft i december 2019. Seminariet kommer att fokusera på hur förordningen framöver kan påverka kommunernas arbete inom området växtskyddsmedel.

Ett sätt att öka täckningsgraden för vår vägledning är att arbeta med olika typer av webbaserade utbildningar, något som det finns ett tydligt intresse för enligt resultatet från enkäten (se bild 4). Detta kan erbjudas i form av seminarier med parallell webbsändning, webinarier eller webbutbildningar. Kemikalieinspektionen har hittills gjort detta i mycket liten skala, i form av ljudsatt material från en seminariereserie om varutillsyn samt en filmad

föreläsning från en seminarieriserie om CLP-märkning i detaljhandeln. Materialet har publicerats på vårt tillsynsvägledningsnätverk.

I vilken form vill du helst att seminarier/utbildningstillfällen erbjuds?

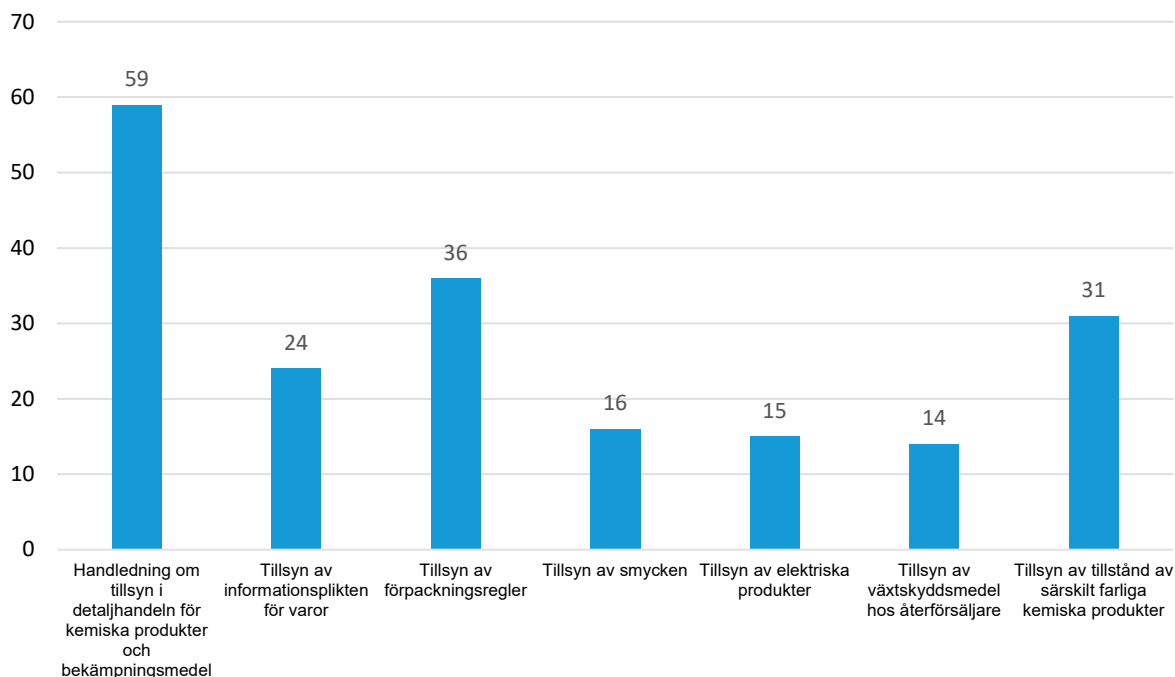
Bild 4. Utdrag ur resultatet av enkäten som skickades ut till kommuner och länsstyrelser i januari 2018. Staplarna representerar antalet svar per alternativ.

4.3 Tillsynspaket

Kommuner och länsstyrelser ger ofta uttryck för att de vill ha konkret vägledning som de kan använda direkt i sin tillsyn. Våra nationella samverkansprojekt är av den karaktären men eftersom det är Kemikalieinspektionen som initierar dem är det inte säkert att tidpunkten passar alla kommuner. För att tillgodose önskemålet om konkret vägledning, men även skapa en ökad frihet för myndigheterna att välja tidpunkt och inriktning på tillsynen, har Kemikalieinspektionen tagit fram ett antal så kallade tillsynspaket som publicerats under namnet "Råd & Tips" på vårt vägledningsnätverk. I tillsynspaketen ingår checklistor att använda vid inspektion, brevmallar, regellathund, vanliga frågor och svar samt Kemikalieinspektionens erfarenheter av vanligt förekommande brister mm. För att ta reda på om tillsynspaketen används ställde vi en fråga om detta i enkäten, se bild 5.

Kemikalieinspektionen har tagit fram vägledningsmaterial och s.k. tillsynspaket ("Råd & Tips") inom olika områden. Vilka av dessa har ni använt er av under det senaste året?

Figur 5. Utdrag ur resultatet av enkäten som skickades ut till kommuner och länsstyrelser i januari 2018. Staplarna representerar antalet svar per alternativ.

Vi ser i svaren att kommuner och länsstyrelser använder tillsynspaketen, och bedömer att det är värt att behålla och underhålla dem. I enkäten ställdes även frågan inom vilka områden det finns önskemål om nya tillsynspaket. Bland annat önskades tillsynspaket om tillsyn av VOC-märkning på färger och lacker, vilket vi kommer att tillgodose i form av ett informationsblad. Tillsyn av internetförsäljning var också något som många var intresserade av.

Kemikalieinspektionen håller på att fördjupa sig inom detta område, och kommer att genomföra samarbetsprojekt med detta tema inom Norden och EU under 2019 respektive 2020. Vi väntar därför med att ta fram ett sådant tillsynspaket tills vidare. Ett tillsynspaket om tillsyn av biocidprodukter i detaljhandeln kommer att publiceras under hösten 2018. Under 2019, efter att det nationella samverkansprojektet om tillsyn av varor i detaljhandeln avslutats, kommer ett tillsynspaket om tillsyn av biocidbehandlade varor att tas fram. Det kommer då att kunna baseras på projektmanualen och erfarenheterna från projektet. I övrigt kommer vi att löpande uppdatera de befintliga paketen, samt eventuellt publicera nya i den mån behov identifieras.

4.4 Nyhetsbrev

För att kunna nå ut till vår målgrupp snabbt och direkt ger Kemikalieinspektionen ut ett nyhetsbrev, "Tillsynsvägledning från KemI" som skickas ut till alla kommuner och länsstyrelser. Nyhetsbrevet innehåller nyheter som rör tillsynen inom vårt vägledningsområde. Vi ger ut ett nummer varje kvartal men om det finns viktig information som vi behöver gå ut med däremellan ger vi ut extranummer.

4.5 Webbplatsen

En viktig kanal för att sprida vår vägledning är vår webbplats www.kemi.se. Webbplatsen har tre målgruppsanpassade huvudingångar, där ingången ”Inspektör” riktar sig till vår målgrupp för tillsynsvägledning. Vår ambition med webbplatsen är att ge tydlig och konkret skriftlig tillsynsvägledning och att det ska vara intuitivt var man hittar informationen. Vi arbetar löpande med att uppdatera och förbättra vår information.

4.5.1 Tipsverktyg

Via vår webbplats kan man också lämna tips om företag eller produkter som har brister. En stor del av de tips som kommer in till myndigheten är från inspektörer i kommunerna. Varje inlämnat tips som inte är anonymt får, om så önskas, ett svar från oss om hur vi har bedömt tipset och om vi kommer att gå vidare med en åtgärd mot det ansvariga företaget. Vi ser dessa svar som en viktig del av vår vägledning. Detta eftersom vi i våra svar försöker motivera så tydligt som möjligt, varför den påstådda bristen är/inte är en brist som kräver åtgärd från vår sida. Om tipset rör en brist som en annan myndighet har tillsynsansvar för informerar vi även om det och skickar det vidare till rätt myndighet.

4.6 Fråga Kemikalieinspektionen

På vår webbplats kan inspektörer ställa sina frågor via vårt frågeverktyg och vår upplysningstjänst, *Fråga Kemikalieinspektionen*. De frågor som kommer in besvaras av en av Kemikalieinspektionens inspektörer. Frågeverktyget är framtaget för att underlätta för inspektörer och handläggare att ställa sina frågor.

4.7 Vägledningsnätverk

Förutom vår externa webbplats, som är tillgänglig för alla, har vi ett Vägledningsnätverk som enbart inspektörer och handläggare har tillgång till. Idag är drygt 1000 personer medlemmar i nätverket. Vägledningsnätverket når man via en separat ingång som det är länkat till från Kemikalieinspektionens webbplats. Vägledningsnätverket används framför allt vid de nationella samverkansprojekten, vid seminarier och för våra tillsynspaket. Där hittar kommuner och länsstyrelser information som är användbar i tillsynsarbetet så som FAQ, checklistor, lathundar m.m. Eftersom vårt vägledningsnätverk är ett slutet forum som enbart inspektörer och handläggare har tillgång till har vi där möjlighet att även föra resonemang kring exempelvis tolkning av regler.

4.8 Trycksaker

En viktig kanal för att sprida skriftlig vägledning är vår webbplats. Där publicerar vi trycksaker som broschyrer, faktablad och rapporter. Vi arbetar löpande med att uppdatera våra trycksaker.

4.9 Utbildningar och föreläsningar

Kemikalieinspektionen får relativt ofta förfrågan om att komma och föreläsa i olika sammanhang. I de fall målgruppen är kommuninspektörer och handläggare på länsstyrelser ser vi det som en del av vår vägledning. Det rör sig bland annat om föreläsningar i samband med uppstart av regionala miljösamverkanskampanjer.

Kemikalieinspektionen föreläser sedan flera år tillbaka om den svenska kemikalietillsynen för blivande miljö- och hälsoskyddsinspektörer på Umeå universitet. Vi ser det som ett viktigt tillfälle att presentera vår tillsynsverksamhet. Vi har också under många år hållit föreläsningar på Stockholms universitets miljö- och hälsoskyddsutbildning. Utbildningen lades ned under en period, men startades upp igen till höstterminen 2018.

För Kemikalieinspektionen är det viktigt att kunna erbjuda stöd och vägledning när den efterfrågas. Vi försöker att vara så flexibla som möjligt och tillgodose de förfrågningar som kommer, särskilt i de fall då vi kan nå ut till många och utbildningsinsatsen är direkt kopplad till ett regionalt tillsynsprojekt.

5 Uppföljning och utvärdering

5.1 Uppföljning och utvärdering av den operativa tillsynen

För att veta om den operativa tillsynen fungerar som det är tänkt behöver man följa upp och utvärdera den. Naturvårdsverket följer årligen upp kommuners och länsstyrelser miljöbalktillsyn, i samråd med Folkhälsomyndigheten, Statens jordbruksverk, Havs- och vattenmyndigheten, Kemikalieinspektionen och länsstyrelserna. Kommunerna och länsstyrelserna får bland annat redogöra för resurstillgång, eventuell samverkan och antal tillsynsobjekt inom olika tillsynsområden samt hur de har prioriterat tillsynsresurserna. De tillsynsvägledande myndigheterna följer också upp de operativa tillsynsmyndigheternas tillsyn inom olika fördjupningsområden som varierar från år till år. Dessa uppföljningar syftar till att ge en mer detaljerad bild av tillsynen inom specifika tillsynsområden.

Resultaten från uppföljningarna används av både operativa tillsynsmyndigheter och centrala tillsynsvägledande myndigheter för att utveckla arbetet med tillsyn och vägledning.

5.1.1 Kemikalieinspektionens uppföljning av kommunernas tillsyn

Varje år begär och samlar Kemikalieinspektionen in uppgifter om vilken kemikalietillsyn som bedrivits i kommunerna föregående år. Detta sker inom ett antal olika regelområden och vi sammanställer uppgifterna årligen och rapporterar dessa sedan med olika intervall till EU-kommissionen. Förutom att insamlingen och sammanställningen av uppgifterna är ett krav som EU ställer på Sverige så använder vi uppgifterna för att själva få en bild av hur tillsynen ser ut i landet och på vilka områden det kan vara lämpligt med insatser från Kemikalieinspektionens sida.

5.2 Utvärdering av Kemikalieinspektionens vägledning

I samband med våra tillsynsvägledningsinsatser genomför vi systematiskt olika utvärderingar, för att fånga upp vår målgrupps uppfattning om det vi gör. Vi justerar och kompletterar hela tiden vår vägledning för att den ska bli så ändamålsenlig som möjligt, utifrån de omdömen vi får i samband med föreläsningar, seminarier, nationella samverkansprojekt och utifrån vår egen bedömning.

Viktiga kanaler för oss när det gäller utvärdering av vår tillsynsvägledning är dels de frågor som vi får från kommuner och länsstyrelser, och dels kvaliteten på de inkommande tips som vi får gällande företag som brister i sin lagefterlevnad. Om vi får många frågor inom ett regelområde kan det vara ett tecken på att vi bör vägleda ytterligare inom det området. En annan signal om att mer vägledning behövs, är om vi ser att vi får många tips som vi *inte*

bedömer utgör en regelöverträdelse från företagets sida. Vi ser också att vi får in fler tips gällande brister inom ett regelområde efter att vi genomfört en vägledningsinsats och därmed ökat kunskapen inom det området.

KEMI

Kemikalieinspektionen

Box 2, 172 13 Sundbyberg
08-519 41 100

Besöks- och leveransadress
Esplanaden 3A, 172 67 Sundbyberg

kemi@kemi.se
www.kemikalieinspektionen.se